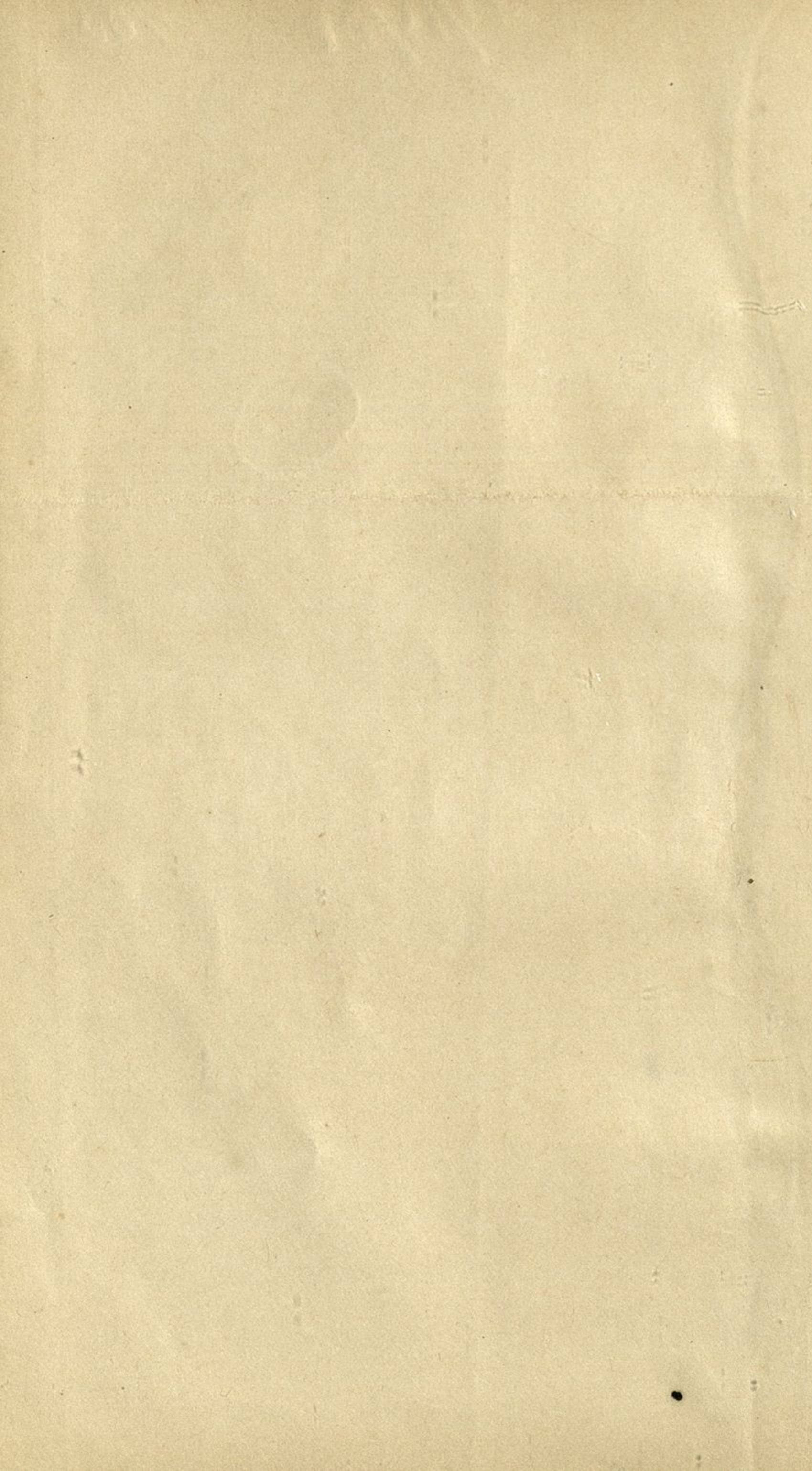

12/12/61

900

VEZHNA
PRATIKA

OD

GOSPODARSTVA,

v' katerj je najti:

KOKU VSAKI HISHNI
GOSPODAR

Svoje hishne rezhi s' pridam
oberniti, flabe leta previditi, na-
prei stojezhim nadlugam nasproti pri-
ti, inu perhodni zhal po sedem Pla-
netih bode soditi
mogel.

H' temu je perstavlenu

PODVUZHENJE,

Kar od Męsza do Męsza skus zelu
letu per hishvanju je potreb-
nu sturiti.

Vun - danu od ANTONA BRESNIKA,
Beneficiata v' Shavzi.

V' LUBLANI,

Se najde per Theresii Egerzi 1801.

PREDGOVOR.

Kir hishnimu Gospodarju je na tim ve-
 liku leshozhe, de ve, kakishnu
 vreme perhodni letu bode, namrezh,
 al merslu, al gorku, al suhu, al mo-
 kru? koku dolgu pomlad, koku hitru
 pak bode Jesen mersla. To se fizar
 v' Pratikah usako letu spruti naide, al
 sa naprei ne. Skus dolgo skufhno se
 je tolkain snaidlu, de usake 7. let,
 zhe ne vse, vander vezhi del se je
 glih snaishtu, to pa bres zvizbla se
 more 7. Planetam perpisati, kateri u-
 selej ureme skus letu vishajo, inu eden
 teh Planetov uselej svoje letu spolni,
 inu temu, katiri sa nim pride, svoje
 vishanje zhesda. Letch Planetov je 7.
 inu ti so poversti postavleni. Pervi,
 inu nar vikshi je

- 1 Saturnus.
 - 2 Jupiter.
 - 3 Mars.
 - 4 Sol Sonze.
 - 5 Venus Daniza.
 - 6 Mercurius.
 - 7 Luna Mesez.
- KO-

koker ti Planeti so sdei po versti postauleni, toku tudi da eden drugimu ufaku letu svoje vishanje zhes, pa ne ob novim leti, koker pratike njih letu sazhno, temezh 21. dan Mesza Sushza, kader Sonze v' Ovna grede, tazhas se pomlad sazhne, potler pride Letu, Jesen, inu na sadne Sima, katera se v' Grudni na dan S. Tomasha sazhne, inu terpi do 21. dneva Sushza perhodniga Leta.

Aku ozhesh vedet, kakishna Sima je bla v' Letu 1801. v' katerim Letu je VENUS vishar bil, te Sime nimash v' temu Letu - temezh v' poprejshnimo 1800 Letu iskati, v' katerimu je SOL vishar bil, ravnu toku se tudi od drugih Planetov sastopi.

Ozhesh tedej vediti ureme eniga Leta, moresh vedet, katiri Planet v' temu Letu je vishar; H' temu je tudi ena Tabla perloshena, kaj sa en Planet to Letu visha, inu ta Tabla se sazhne od Leta 1800. inu terpi sto Let noter 1902. Let, v' ti Tabli s-poversti sapisani Planeti, kateri vsa, ki Letu vishajo. Aku pa ozhesh vediti, kakishno vreme v' temu Letu

al tudi, ak bode rodovitnu? al kaj sa enu shitu bode rodilu? al falilu, poglej na Tablo, kaj sa en Planēt visha to Letu, inu po tem beri, kaj je per temu Planētu popisano, zhe lih vse sa en noht nebode sadētu, narmajn faj vezhidęl se bode toku snajdel.

Prejmi perjatel to vezhno Pratikos' vefselam, inu potrebuj jo h' tvojimu pridu, kir od della tvoje semle je tudi veliku nuzniga noter, inu profsi Boga vfigamogozhniga Stvarnika, inu Obdershenika vseh rezhi, de on s' svojim vfigamogozhnim daram nafs vse na dushi, inu na telefsu na temu svetu blagorje, inu nebeshku krajestvu dodeli.

Tabla kashe, katiri Planet

vsaku letu visha.

1800	Sol.		
1801	Venus.		Sept. IV.
1802	Mercurius.	1825	Saturnus.
1803	Luna.	1826	Jupiter.
		1827	Mars.
	Sept. I.	1828	Sol.
1804	Saturnus.	1829	Venus.
1805	Jupiter.	1830	Mercurius.
1806	Mars.	1831	Luna.
1807	Sol.		
1808	Venus.		Sept. V.
1809	Mercurius.	1832	Saturnus.
1810	Luna.	1833	Jupiter.
		1834	Mars.
	Sept. II.	1835	Sol.
1811	Saturnus.	1836	Venus.
1812	Jupiter.	1837	Mercurius.
1813	Mars.	1838	Luna.
1814	Sol.		
1815	Venus.		Sept. VI.
1816	Mercurius.	1839	Saturnus.
1817	Luna.	1840	Jupiter.
		1841	Mars.
	Sept. III.	1842	Sol.
1818	Saturnus.	1843	Venus.
1819	Jupiter.	1844	Mercurius.
1820	Mars.	1845	Luna.
1821	Sol.		
1822	Venus.		Sept. VII.
1823	Mercurius.	1846	Saturnus.
1824	Luna.	1847	Jupiter.

1848 Mars.
1849 Sol.
1850 Venus.
1851 Mercurius.
1852 Luna.

Sept. VIII.

1853 Saturnus.
1854 Jupiter.
1855 Mars.
1856 Sol.
1857 Venus.
1858 Mercurius.
1859 Luna.

Sept. IX.

1860 Saturnus.
1861 Jupiter.
1862 Mars.
1863 Sol.
1864 Venus.
1865 Mercurius.
1866 Luna.

Sept. X.

1867 Saturnus.
1868 Jupiter.
1869 Mars.
1870 Sol.
1871 Venus.
1872 Mercurius.
1873 Luna.

1874 Saturnus.
1875 Jupiter.
1876 Mars.
1877 Sol.
1878 Venus.
1879 Mercurius.
1880 Luna.
Sept. XII.
1881 Saturnus.
1882 Jupiter.
1883 Mars.
1884 Sol.
1885 Venus.
1886 Mercurius.
1887 Luna.

Sept. XIII.

1888 Saturnus.
1889 Jupiter.
1890 Mars.
1891 Sol.
1892 Venus.
1893 Mercurius.
1894 Luna.
Sept. XIV.
1895 Saturnus.
1896 Jupiter.
1897 Mars.
1898 Sol.
1899 Venus.
1900 Mercurius.
1901 Luna.
1902 Saturnus.

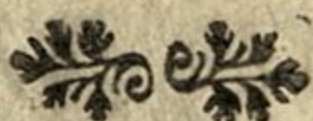

I. S A T U R N U S.

Je med Platnetmi pervi, inu nar vikshi, je rujave, blede farbe, temne luzhi, ta se nar teshej vidi med drugimi Platnetmi, kir nar dalej je od Souza, vsake 30 Let dopolni svoj tek enkrat; je mersle nature, inu en malu suh, en moshki, klavarni, posvetni, inu poreden Planet, kateri je zhloveshki naturi sovrashen, inu shkodliv - pozhasen v' svojim djanju; ima stare ludi, gosde, les, dedeze, inu prededeze, hmete, inu take ludi, kateri globoku mislijo, podsaboj.

Zelu Letu v' kupej useti

Je merslu, inu mokru; aku lih je ob enih zhasih suhu, vuner je

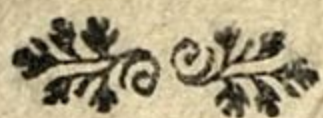
je v' meš vezhkrat deshevnu, satorrej je vselej enu merslu inu neperjetnu letu.

P o m l a d.

Je vsa suha, inu do velkiga Travná velki mras, de, aku lih v' malim Travoí od sazhetka fe enu malu gorku kashe, vender prezej supet mras pride, inu terpi do velkiga travna; v' katermu so lepi dnevi, aku lih vzhafsih deshí, so tudi shkodlive flane fkus velki Traven, po tem fe kashe enu malu lepu, inu gorku ureme, s' deshjam smeshanu; trava, inu roshe fe bodo posnu perkasale.

P o L e t i.

Merslu, vednu deshevnu, inu sato nerodovitnu, vender maliga Serpana je vezh, koker pol gorkiga inu lepiga, sizer pa smeram mokru, viharji, inu nagel desh.

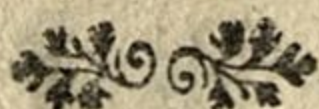
J e j e n .

Je tudi mersla, inu prov mozhirna, smersuje sгодaj, inu supet pridejo hude vremena; kader poloviza Kimovza pretezhe, se sazhné velki mras, Listagnoj je moker inu gorák.

S i m a .

Se sazhné 21. dan Grudna, inu terpí do 21. dneva Sushza perhodnigb leta. Je od konza mokra, veliko deshja, inu velke povodni. Pruti S. Lucie smersne s' velikim snegam, inu mrasam, kateri vezhkrat terpí do maliga Travná.

Satorej se more s' kermo sa shivino dobru previdit, slasti, kateri Ovze imajo, kir to Simo se nemorjo nizh sunej pasti, inu toku tudi s' drevámi.

Pomladanska Sętva.

S' njo se ni potreba pofiliti, kir pomlad je mersla, inu pred roshnim Zvētam je malu stanovitne gorkote.

Sozhiva : koker grafheza, lezha, grah, fishóv, inu druga Sozhiva ima na puste grunte sejana biti, de savolo mozhe negnie, inu ne podzvita. Jezhmen dobru rata, al teshku savolo deshja se domu spravi, inu savolo tega pojde veliku shita na poli v' f'hkodo Len, inu konople bodo vse forte. Sejle bode glavatu, pa mozhnu gnilu, Repe bo dosti, sa senú je frednu letu, al gledaj, de ga v' malimu Serpanju domu spravish, potler je sastojn. Otave bode veliku, al teshku se bode spravila, kateri shivino govejo pitajo, to nej popallejo. Previdi se s' flamo, inu s' mervo sa to, inu periodnu letu, sakaj sa tema letam, bodeta dva leta od Mars, inu Sol vi-
sha-

shana, v' katerih bode malu sená,
jezhmena, inu ovla.

Simska Sçtva.

Nje bode prezéj malu, inu spom-
ladanskimo se nesme perglihati;
ta, inu spomladanski perdelk no-
ter spraviti se nesme noben dan
samuditi, de na Poli nesrafhe,
al segnije.

Jesenska Sçtva.

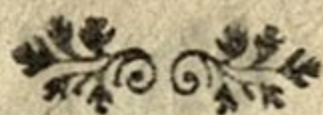
Psheniza, inu Rosh more sa zai-
ta vsijana biti, sakaj grosnu pozha-
fu rafe, akulih smeram deshúje, i-
nu tudi nimajo ovze, ne Jesen,
ne po Simi gori pafsene biti.

S a d j e.

Rata dobru, Hrushke, Zhesple
obilnu.

H m e l.

Kir ga potrebúeo, ga je malu,
pa dober.

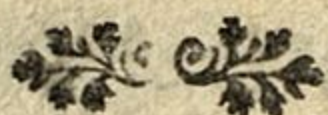

V i n u.

Spomlad se prav pokashe, vendar ga bo malu, kir v' zvetji doli pade, nej ga bode veliku, al malu, vender popolnim nesori, inu ni drugiga, koker ena kiska pijazha. Perzaitu tergei, fizer bode smersnilu. Sazaita pa nepolagej terte, (terte polagat se praviflamo, vitrize, inu korenine porafati, de terte fame doli na semlo padejo) aku lih perzajtu v' Kimovzi smersuje, vender bode hitru talu, inu ne smersuje do frede Grudua. Satore zhe hitru poloshih, bode gnilu, inu terta od mokrote shkodo terpela.

Vetrovi, nagli desh, inu gromenje.

V' tim letu bodo dvakrat, al trikrat veliki vetrovi, desh, inu nalivi, pa ne veliku bliskanja, inu treska, vender nekateri vezhidel spomlad s' navarno tozho.

Veliku kazh, inu krot, po simi veliku mish. Shita nebodo moláve, koker v' drugih Planētih, kir po Simi savolo velikiga mrasa molli pomerjó.

R i b e.

Postervi nebode tolkein, koker sizer, vender sa eno potrebo; Ribfkus Letu jih bode prezej, Jefen en malu vezh, al tudi ne zhes filo.

B o l e s n i,

H' poletnimu konzu, koker tudi Jefen bode veliku bolešen, inu nevarne, katere so skorej enake kugi, krivava, bella grisha, kafhel, mertvafhke merslize, tergaina povudih, garje, hoshji fhlag, vratne bolezhine, inu druge bolešni katere od merslih tokov, ali mokrote sem pridejo.

Kaku vreme po vsakimu Meszu od dne v' tem Planētu bode, je
ne-

nepotrebnu sem staviti, kir to se vsaku letu v' Pratikah najde, katere ravnu, koker te, bodejo povishajnu teh Planetov narejene, inu to je sastopit od drugih 6. Planetov.

II. J U P I T E R.

Je prvi nar blishnishi Planet sa Saturnusam, velik, lep, inu zhist, spolni svoj tek v' 12, Leteh enkrat, je gorak, moker, srednu jafen, zhloveski, moshki Planet, sturi lepe, bele, inu prav glihovne ljudi, dobriga serza, inu serzhnoustne, sastopne v' svojim djainu, srezhne; pomeni napuh, bogastvu, hvalo, otroke. Kardinale, Shkofe, Prelate, inu visoke Gospode.

Zelu Letu v' kupej vsetu.

Je bol mokru, koker suhu, kir pa Saturnus, kateri je pred njim vishar bil, s' svojo dolgo Simo,
inu

inu velikim mrasam delezh v' pom-
lad ven sęshe, bode en posno Lę-
tu, (aku lih je Jupiter k' v'lsi ro-
dovitnosti nagnen) toku, de ene
tri tędne posnejshi, koker druge
leta rasti sazhe.

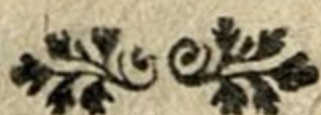
P o m l a d.

Je do velikiga Travnja mersla,
inu mokra, v' sredi ene 10. al 12.
dni en malu bolsi. V' zhasih je
pa tudi do konca mokra, inu mersla.

P o l e t i.

Je od sazhetka merslu, inu mo-
kru, v' sredi dobru, smęshanu s' ve-
likim gromejnam, pruti konzi vel-
ka vrozhina. Aku v' temu Lętu je
enu suhu Poletje, al susha po Lę-
tu, kar se komej v' 28. Lętah sgodı,
bode sa naprej shitu dragu, susha
pa po Lętu pride, aku v' Svizhanu,
Sushazi, v' malim Travnı, al veli-
kim Travnı je Sonze mraknilu.

Je-

J e J e n.

Je fkus inu fkus deshovna.

S i m a.

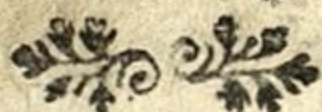
Od sazhetka nekaterere dni prav
merslu, inu veliku snęga, h' kon-
zu dobra bres snęga, vender ve-
liku vetra.

Pomladanska Sęta.

Je enu dobru jezhmenovu Lętu.
ga veliku inu dobru rata, zhe ni
fuhu po Lętu, s'tem fe prov previ-
di, kir sa naprej 2 Lęta bode falilu.
Grafhiza tudi dobru rata, inu dru-
ga Sozhiva. Len, inu konople fo
majhene, pa dobre, veliku Sena
inu Otave, pa ne povfot, ravnu ta-
ku Sejle inu Rępa; dobru s' fenam,
flamo, inu drago kermo prevediti,
kir sa naprej 2 Lęta bode malo sraflo.

S i m s k u S e j a n e.

Ne Jefen, ne Spomlad nimash
Ovze gori pasti, inu akulih fe
Ov-

Ovze gori nepafsejo, toku bode vender posnu sreću, akulih Planet Jupiter je k' vsii rodovitnosti nagnen, vender vsi fadovi posejše, koker fizer rasejo, inu, sorijo.

Jesenska Setva.

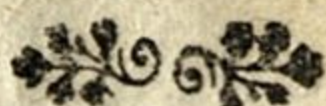
Akulih pozhafu se Sima perblišuje, je vender bolshe, de se perzaitu vseje, koker posnu, posebnu pa Psheniza, savolo perhodne mersle, fuhe pomladi, katera sa tem pride; aku pa sejaine veliku srafse, kar se malu keddej sgodí, se snajo gori Ovze pastí.

S a d ũ

Skorej nizh, malu zheshin, sheloda nizh, vender en malu bukuze.

H m e l.

Ne dosti, pa dober.

V i n u.

V' 28. Letah se komej enkrat pergodi, de prov dobru vinu perrafse, fizer pa malu, inu kifelu, kir Jesen pozhasu se h' mrasu perrpravla, tedaj terte pokrivati se ni treba presilit, vender se nesme opustiti, kir v' Svizhanu se bode led na tertah delav.

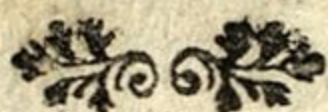
Aku v' tih Letah, katere Jupiter, Mars, inu Sol vishajo, Sonze v' mrakne, v' Mefzih: Svizhan, Sushez, mali inu velki Traven: dobru vinu perrafse.

Vetrovi, Nalivi, inu hude

Vremena.

Vezhi del je gorni Veter, zhasi jug, aku lih je vezhkrat, inu pogoftu deshevnu, vender niso velke vode, koker, kader sneg prezh grede, poleti je veliku gromejne bres shkode.

Shkod.

Shkodive Shivadi.

Aku to Letu, kateriga Jupiter vi-
sha, je merslu, koker je vezhkrat,
je malu kazh, krot, kobilz, malu
zhervov v' shitu; k' konzu Jeleni
veliku mish.

R i b.

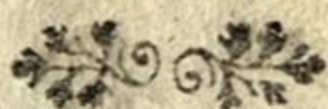
Jih je povsod fredno rezh.

B o l e s n i.

Jesen serze po'e, glave bolijo,
inu na vranizi teshave.

III. M A R S.

Je svetel koker ena gorezha
Svejsda, tudi strashen Planet, vsa-
ke 2. Leta spolni svoj tek; je vu-
rozh inu fuh bres mire. Jesen, inu en
moshki Planet, zhloveski naturi su-
perni, podpihvavz k' vojski, inu vse
forte kreganju; ima pod seboj orosh-
je sa vojskvati, kovazhe, shlofarje,
inu vse forte delavze, kateri s'og-
nam idellajo, pomejni rasbo,niske

ludi, posebnu, kateri rujave laſſe imajo, nemovzhezhe, napravlene, roparje.

Zelu Letu vkupej vsetu.

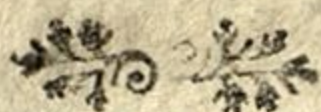
Je vezh fuhu, koker mokru, de ſi lih ob velikanozhnih zhafih deshí, je vender vezh fuhu pod tem Planętam.

P o m l a d.

Je vezhidel ſuha, inu mersla, posebnu ſe more ględati, de Ovze na ſhitu, inu na travnikih ſe nimajo dolgu paſti, sizer bode malu sraslu, velike flane, inu nelubni luſt do S. Primasha, katere ſo možnu ſhkodlive.

P ó l e t j e.

Mars jima med vſsemi Planętami nar vrozhęjſhi Letu, toku, de v' zhafih Sonze fuhu drevje v' borſhtih od velke vrozhine vshgę, Nozhi ſo ſila vrózhe, inu nepo-
koi-

koine, potoki, inu studenzi bodo majheni.

J e s e n.

Je tudi vezh suha, koker mokra, inu perrasse nar bolji vinu. Pred Adventam malukedaj sneg sapade, inu akulih poprej v' Kimovzi smersuje, je vender Listovgnoj vezhi del gorak.

S i m a.

Je vezhi del mersla, inu vezhi suha, koker mokra, vselej nestanovitna.

Pomladanska Setva.

Aku je Jezhmen na prashne, dobre grunte, inu sa zajta seján, ga bode dosti, na peškate, inu posnu seján, ga bode malu, majhen, inu negre kvishku, pomlad se more vse pod Brasdo sejáti, ovsa bode malu, pa jeklenu fernu, na debeli semli bode boishi, inu vezh. Sozhiva more na mokrim, inu de-
be-

debelimu gruntu sejána biti, taku
tudi dobru rata; Profu bode obil-
nu sdajalu. Len ne rata. Konople
ostanejo majhene. Malu Sená inu
Otave.

Simsku Sejané.

Rosh rata popolnema, Psheniza
je frejna.

Jesenska Setva.

S' to nitreba se filit perzajtu se-
jati, kir ne smersuje hitru.

Sadu.

Bode vezh hrushek, koker ja-
belk, zelu malu zhespel, inu zhe-
shin, inu tudi malu orehov, zelu
nizh shelóda.

Hmel.

Ne rata zlo, ie nevarnosti v'
pomjadi savolo flane, po Leti pa
savolo tozhe, kar pa ga ostane,
je dober.

V i n u.

Prov dobru perrafse, inu bode ena prov lepa Jefen, po tem Letu bodeta she dva Leta, v' katerih vinu ratalu bode, v' enmo al drugim Letu se sna s' vinam, inu shitam previdit.

Vetrovi, Nalivi, inu hude Vremena.

V' temu Letu je malu vetra, inu desha, pa hude gromejna, inu strele, katere rade ushgó.

Shkodlive Shivadi.

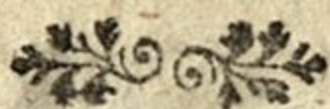
Bode veliku kash, inn kobilz,

R i b.

V' temu Letu jih bode zelu malu.

IV. S O L. Sonze.

Ima smeram od jutra do vezhera sraven sebe Planet Venus. sturí dobro gorkuto, sraven de nam zhes dan lveti, on Sov, inu Mercuriusa od Vitriola lozhi, inu sturí na trup-

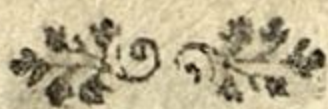
trupli zhloveka, inu shivine gor-
ku, to se od pomladi do Jescen
godí Aku pa Sonze po strani si-
jalu bode, bode en tal sveta mer-
sel, inu vssem rezhem škodliv;
ta Planet je srednu dober, gorák,
inu suh, inu ludje, kateri so pod
tem Planetam rojeni, so lepi, ima-
jo kravshaste lasé, mozni, brum-
ni, korashni, spremishliozhi, poh-
levni, veliki, zhaštivivi, dolgo
shivijo, sraviga shivota, so enga
dobriga ferzá, inu po velkeh zha-
steh, inu imenitnih flushbah she-
lijo, so previdni, bogati, ferzhni,
kateri zhes druge gospodarit shelijo.

Zelu létu v' kup vsétu.

Sonzhnu Létu je skus inu skus
suhu, malu mokru, srednu gorku.

P o m l a d.

Od sazhetka je prezej mokra,
posebnu v' malim Travni, v' kate-
rinnu je nestanovitnu vreme, inu
blat-

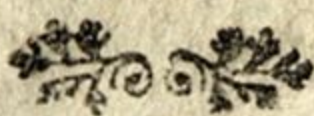
blatni, velki Travenpa je lep, inu
fuh, pruti konzuz je slana, inu
merslu, kateru delezh she v' Rosh-
nimzvetu terpi. Satorej dobru glej
de na shitu ne bodesh Ovaz patsel.
Inu tudi, kar je mogozhe, ne na
Travnikih.

P o l e t j e.

Tudi v' temu Mefzi Roshenzvet
ni bres slane, inn je velka fuhha;
velki Serpan je od sazhetka nepo-
kojen, potler pa supet zhitsu, inu
tihu vreme. Po Leti so dnovi v-
rozhi, nozhi hladue, je vezhidel
lepu poletje, vender jejna s' nepo-
kojnimi vremenmi.

J e s e n i n u S i m a.

Je fuhha inu lepa, inu smersne
sgodaj vender s' srednim mrasam,
se sazhue s' neprejetnim vremenam,
pa bode hmalu bolshi. Svizhan se
sazhne s' lepim vremenam, h' kon-
zu pa bode velki mras, kateri do
Mefza Sushza terpi.

Pomladanska Sétva.

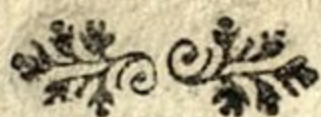
More toku sgodaj, koker bode mogožhe se sazheti, inu vse pod Brasdo vsejano biti. Jezhmen, inu Oves, ga malu srafe, pa vender dobru sernu. Veliku Profsá; aku bode sgodaj sejanu. Malu Graha, Lezhe, inu Grafhéze, aku nebode na mokre inu debele nive, na kateréh je gnoj she segnil, sejanu. Len ni priden, Konople so dobre, inu kratke. Sena bode prav malu, satorrej nepalsi Ovz gori. Otava raste lepu, Sele inu Repa nemoreta savolo fufhe rasti.

Simska Sétva.

Rosh bode prav dobra, pa malu toku tudi Psheniza. V' pomladi nikar Ovz gori nepalsi.

Jesensku Sejane.

Jesen se more vselej pod Brasdo sejati, de Spomlad sa volo velike mokrote naprerafte, inu tudi ni potreba presgodaj sejati.

S a d ú.

Bode vezh Hrushek, koker Jabuk,
veliku Zheslin, Orehov, Zhes-
pel, Sheloda.

H m ě i.

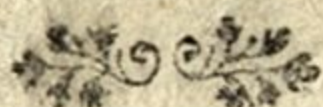
Akulih se od konza dobru ka-
she, ga bode vender malu, al ze-
lu nizh, satorej se more poprej
previdit.

V i n u

Aku poprejshno Letu ni blo prav
dobru, to Letu perraife, sakaj
Mars. Sol, inu Venus, pernefsó
vísake sedem Let prav dobru vinu.

Vetrovi, Nalivi, inu hude Vremena.

Vetrovi bodo to Letu vse sorte,
pa malukedej Jug; bo veliku hu-
deh vremen s' bliskam inu treskam,
kateri so škodlivi polskimu sa-
rodu. Pa Nalivov nebode.

Shkollive Shivadi.

Veliku krot, inu kazh, inu veliku kobilz; zhervi: inu moli so radi v' sniti.

R i b

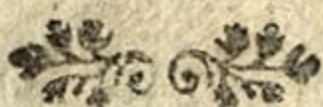
Bode frednu.

B o l e s n i.

Keder Sima k' konzu pojde, se bodo sazhele bolesni: bodeine, snotraine bule, vrozhinske merslizze, velikokrat tudi boshji shlag, na jetrah, glave boleti, krish boleti, vetrovi v' mehurji.

V. V E N U S.

Ta Planet je ena lepa, bela, svetla Svejsda, sunej Sonza inu Lune se narvezhkrat vidi, ta Planet je moker, inu gorak, vender mein gorak, koker Jupiter. Je shenski inu dober, bode mala Srezha. imenuvan. Shenske pod tem Planetam rojene, so lepe, s' dolgmi lasmi, okrog-

okroglolizhne, koker moshki pod
Jupiterjam, katere pa so lene, inu
veselju podvershene.

Zélu Letu vkupei vsétu

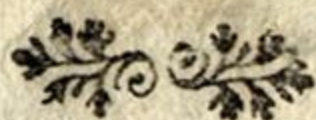
Je vezh mokru, koker fuhú,
aku vse 4. dele tega Leta vkup
vsamesh; soparzhnu, inu prezej
gorku.

P o m l a d

Aku je v' Sonzhnim Letu Sima
dolgu terpela, bode posna pomlad,
dobra, inu v' vsimu sadju nuzna.
Aku je Shitu veliku, te smejo
Ovze gori pasti, inu tudi dalaj na
Travnike goniti, koker v' drugih
Letah snash.

L é t u

Aku pomlad ni dolgu deshvalu,
pride enu soparzhnu, gorku Letu,
kar se skorej vselej pergodi, aku
pa Spomlad smeram deshúje, bode
Letu vrozhe, inu fuhú, kar pa se
malukedej pergodi, inu perrase
do-

dobru vinu, sizer pa veliku Mer-
ve, inu Otave na Travnikih sog-
nije. Aku v' temu Letu je fusha
po Leti, bode shitu drobnu, to
pa se pergodi, kader v' Svizhanu,
Sushzu, v' malim, inu velkim
Travnu poprej Sonze merkne, al
pa de je poprejshnu Letu en Co-
met svesda s' repam se perkasala.

J e s e n.

Je vezhi tal od sazhetka gorka,
inu lepa, al ne dolgu; satorrej se
uri, de Nograde hitru pokrijesh,
inu tudi is simsko setuvjo podvi-
sei, kir v' freda Listagnoja vezh-
krat smersne, inu pred Boshizham
je malukedej odmeška.

S i m a.

Ni velka, od sazhetka ofushna,
potem slasti od 12. Svizhana do
sahniga mokra, s' velkim desham,
inu nalivami, kateri ludem, hi-
sham, inu shivini so shkodlivi.

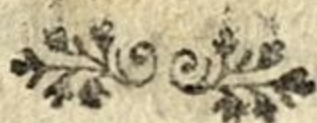

Pomladanska Setva.

Aku pomlad je premokra, taku, de fkorej vsaki dan deshúje, glej, de sa zaita vsejesh, sakaj po Leti bode suhu, inu velika vrozhina, kir nikatere tedne nebode deshvalu, aku pa pomlad ni prevezh mokra, pa bode enu gorku, inu ne mokru poletje, inu toku bode vse Spomladansku skitu sadershanu, zhe pa bode mokru (koker se vezhidel s godi) bode vse Spomladansku sejane ratalu, zhe tedei bodesh vidil, de Spomlad vsaki dan deshuje, Sozhivo sei na tenke grunte, fizer srafsejo taku velike, de polega, zhe pa bode po Leti suhu, bode malu Lenù, inu Koropel, to drugu pa dobru rata.

Simska Stva

Nej bode po Letu, kakershnu ozhe, dajo Pshenize, inu roshi malu serna, pa dosti flame. Zhe Spomlad to sejaine obshainesh, bode bol sdajalu.

J e s e n s k a S e t v a

Se more. sгодam fejati, kir sa zaita bo merslu sa volo velkiga deshvainna, more vse pod Btasdo vlejavu biti, de prevezh ne srafse.

S a d u.

Zhe bode Spomlad fila mokra, bode tega zelu malu, zhe pa bode ofusna bres juga, bodo jabuka, Zhesple, Orehi, Zhesne, veliku Hrusnek, zel nizh Sheloda.

H m e l

Ga bode dosti, inu tudi dober.

V i n u

Bode ena prav lepa Jesen, pa Groishe pod tem Planetam bol, koker pod drugimi gnie, pred mrasam je varvan, inu prav dobru perrafse. Nogradi se morejo sa zaita pokriti. Po S. Martinu se nemo-re vzh v'semlo; torej se previdi s' vinam, inu shitam, kir 3 Leta bode flaba.

Vetrovi, Nalivi, inu huda Vremena.

To Leto bodo veliku, skorej vsaki dan huda Vremena, inu nagli Nalivi.

Shkodlive Shivali.

Veliku krot, kazh, inu kobilz, po Leti, inu Jelsen dosti misli, inu shita rade molave ratajo.

R i b

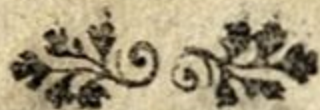
Bode dosti pa malu Postervi.

B o l e s n i

Bodo vse forte, na jetrah, inu v' shelodzih, snotrejne bule, inu bodejna.

VI. MERCURIUS.

Je mejhin Planet, inu ne belu sveteozha Sveisda, vselej per Sonzi, je nestanovitni, s' dobrim dober, s' hudim hud, s' moshkim moshki, s' shenskim shenski, s' fręzhnim fręzhen, svoj tek vsaku Letu spol-

ni, je mersèl, inu fuh. Ti ljudje, kateri so pod njim rojeni, imajo dolge perste, inu so nestanovitne nature, kateri smeraj kej si mislijo, niso gotovi, imajo sa vshèsmi, pomeni de so ene dobre sastopnosti, vse sorte umni Mojstri bode bogati, kateri bogastvu sadobijo skus umètnost, inu kupzhijo.

Zelu Lètu vkupei vsètu

Je vezh fuhu, inu merslu, kaer gorku, malukedei rodovitnu.

S p o m l a d

Sufhez je gorak, malu Traven do 25. dneva fuh, potler mersèl, velki Traven je mersèl taku, de sètva je savolo mrasa v' nevarnosti,

P o L è t u

Je prezej deshevnu, al vender semla nebode nekoli prav mokra. Senu inu Shitu se lohku bode spraviu, vender se nesme muditi.

Je-

J e j e n

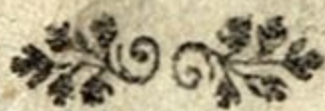
Od perviga bo veliku desha, inu sa zaita mras, kader pa bo polovi-za Mesza Kosaperska memo, bode fuhu vreme do Adventa.

S i m a

Po lepi Jelseni pride na enkrat Sima prezej v' Grudni, inu sneshí vednu do Svizhana, kateri bode en malu bolshi do frede tega Mesza, potem prav merslu do 4. dneva Sushza, potem velki vetrovi do konza.

Pomladanska Setva.

Vse dobru rata. Je en jezhenencvu Letu, Ovsz, Lęzha, inu druga Sozhiva more vsejana biti na tako semlo, katęra ni presuha, inu ne premokra. Lan inn Konople bodo dobre; al Konople majhene ostanejo.

Simska Sétva.

Zhe je poprejshnu Letu po Letu suhu blo, bode veliku flame, pa malu serna, zhe pa prejšno Letu je deshovnu blu, bode veliku serna; Psheniza, inu rosh ima nevarnost v' zvetji.

Jesenska Sétva

Perva inu nar sadna bode nar bolshi, ti frędni povshi shkodjejo. perva sna se popasti, sadna pa ne.

S a d ú.

V' nekaterih krajih bode veliku, v' nekaterih frędnu, v' nekaterih zelu nizh.

H m e l.

Ga nebo veliku, inu tudi ni dober.

V i n u.

Rata malukedej komej v' 50. al 60. Letah enkrat, je vselej slabu,
aku

aku lih se v' Spomladi dobru kashe,
bode malukedej dobru. Sa tem
Lętam bodeta she dva flaba Lęta,
pod Luno, inu Saturnusam.

Vetrovi, Nalivi, inu hude Vremęna.

Vetrovi bodejo vse forte, pa
malukedej Burja. Po Lęti bode
malu hudeh vremen.

Shkodlive Shivali.

Jesen bode veliku mish, aku
poprej ni blo zhervivu shitu; tu-
di to Lętu nebo; v' Jeseni bode
veliku Povshov, kateri Setvi
shkodjejo.

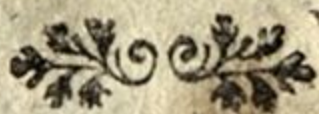
R i b

Po Lętu jih bode malu, v' Je-
seni se pomnoshio.

B o l ę s n i

To Lętu se teshku arznujejo,
inu te prideo vezhidel spomlad, inu
h' konzu Jeseni. To Lętu se tudi
med shivino rada kuga sazgne.

LU.

VII. L U N A. *Mefez.*

Ta Planet Luna, ali Mefez je lepe Farbe, inu en Nozhnizir, da rofo, inu mokroto, en Shenski Planet, spolni svoj tek vfake 28. dni, 7 urah, 43. minutah, je mersel inu moker, vender sraven enu malu gorak, ludje, kateri so pod tem rojeni, so nestanovitni, kateri radi popôtjejo, inu so nestanovitni v' shivlenji.

Zelu Létu v' kup vsétu.

Je vezhkrat bol merslu, inu mokru, koker suhu.

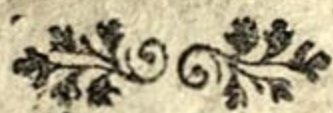
P o m l a d

Je prav mokra, inu sraven goraka, v' zhasih v' mefs smersuje, zel Sufhez je mersel, mali Traven desheven, na kateriga velki mras pride, Roshenzvet je lep, ima v' zhasih desh.

P o L é t u

Je v' zhasih gorko, vender vezhkrat hladnu.

Je

Jesjen, inu Sima.

Je od sazhetka mokra, inu frednu hladna, po tem mersla, inu mokra. v' grudnu bode hitru sneg, po tem veliki Nalivi 20. dan prezej merslu, inu oblazhnu do frede Svizhanu supet merslu do 25 supet velike vode, inu sneg. Sushez bo od konza vetroven, inu mersel, po tem pa gorak. V' temo letu Ovze inu Zhebele rade merjó.

Spomladanska Sétva.

Aku po Leti bode velka vrozhina, se more Spomlad sa zaita sejati, vender ne s' tilo presiliti, kir vrozhina posnu pride. Jezhmen inu Ovls nar tu meju frednu rata, koker tudi Sozhiva; Profu, kateru bode na eni vsezh nivi, bode prav ratalu, ne preperzaitu, tudi ne preposnu sejati, Sena bode dofti, pa malu Otaye.

O s i m a.

Posebnu rosh aku v' Jeseni je bla sa zajta sejana, inu velka srasla, more is Ovzami popalsena biti, fizer bode velika, pa mali sernata. Psheniza, aku v' velkim Travnu velka srafte, more obsheta biti, de ne poleshe.

Jesenska Setva.

Se more sa zajta sejati, inu vse pod Brasdo, inu vender bode malu sraflu, al pa nizh, kir Sima pride sila sgodaj, satorrej Ovze ne gori pasti, bodo tudi velke vode, inu sejanju shkodlive.

S a d u.

V' nekaterih mestih malu, v' nekaterih sadoftu. Nizh Sheloda.

H m e l.

Rata srednu, Spomlad mu shkodi je rolsa, inu zinovza.

V i n u

Ga bo malu, kir je mersla Jesen,
sa zajta tergej, sgodaj terte po-
loshi.

Vetrovi, Nalivi, inu hude Vremena.

Po Simi bodo velki vetrovi,
nalivi, Spomlad, inu po Leti pa
ne taku, bodo hude vremena, ven-
der bres velke shkode.

Shkodlive Shivali.

Malu shab, krot, kazh, kobilz,
pa veliku gossenz, inu zhervov,
inu veliku mish.

R i b

Jih bode obilnu sadofti.

B o l e s n i

Jesen bodo mertvashke, inu
vrozhinske merselze, inu vse sor-
te nevarne bolesni.

SPLOH NAUK SA VSSE LETA

Aku Sonze mrakne, kader shi-
tu zvedè, pravio bo malu serna,
inu dragota.

Aku v' Sufhzi, v' malim Trav-
nu, inu perva 2 tedna velkiga
Travna Sonze mrakne, tudi pra-
vio, de bo vina dosti, inu dobru,
pa shita malu, kir je sufha po
Lęti.

HISHNA
P R A T I K A
S A

VSAKI MESSEZ

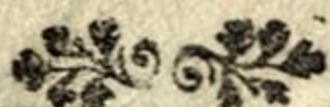
Kaj je sturiti, kaj opustiti

PERPRAVLAJNE.

Boj se Boga, inu njega sapovedi
dershi; sakaj to je vuf zhlovek.
Pridigar 12. p. 13. v.

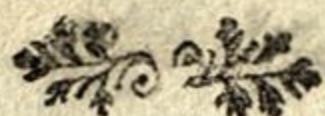
Ne sej hudu v'krivizhne brasde, inu
nebofh sedemkrat toliku od tai-
stiga shel. *Sirah 7. p. 3. v.*

Ne sovrashi truda polne dela, inu
polsku delu. kateru je od Nar-
vishiga stvarjenu. *Sirah 7. p. 16. v*

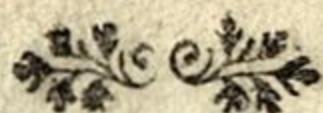

OPRAVILLA MESZA PROSENZA.

Dimniki so od večne kurjave sa-
 jasti, tedaj se more vsako sab-
 boto pred pezhjo s' metlo omeſti,
 inu dimnik nar majn vsaki ſheſti
 tedèn. Sidani dimniki ſe lahko
 omedô, aku ſe en majhen ſmrekov
 tèrſh na eno vervizo naveſhe, inu
 po dimniki gori inu doli dargne.
 Zherni lejſs vezh faj naredy, kjer
 ſe s' njim kuri, ſe morejo ból po-
 goſtu ſa e ometat, kakor ker s'
 terdim lejſsam kurjo. Pepeł ſe
 ima v' pred ogniam varnih krajih
 inu poſodbah hranit. Sdaj ſe ta
 od saklane ſhivine nabrani loj
 topi, ſvezhe delajo, inu v' ſrednu
 toplih hrambah obeſſjo, de od
 mraſa neraspokajo. Dobèr laninz
 opomina, de imaſh dreva na ſaj-
 neh ſa zèlu lejtú navosit. Na
 ravnim ſe s' voshno veliku ſaflu-
 ſhi, torej je sdaj zhafs s' vosam
 ali ſanny po zèſti dnarje ſluſhit.
 Py-

Pytana shival se sa volo velikiga
mrasa vezh ne redi; tedaj se sakô-
le, inu luhu melsu sa polejti per-
pravi. Kruh, mleku, sadje, vinu,
inu druge take rezhy pred smers-
lino varuj. Prediza inu tkalz v'
veliku krajih malu spanja vshijeta.
Ovzam se da jeshovu pirje jesti;
katere ga ne jedo: so na pluzhah
ali jetrah bolne, inu se morejo od-
lozhiti. Dobru posushen oves
inu konople se dado kokusham
jesti, de hitrejsi nesho, gossem
pak se malu jesti da, rajshi nolsjo.
Aku je lepu kopnu vreme, pusti
zhebele lejteri, de se sprashe. Na
ribnikih fkerbnu led prebijaj, de
se ribe pod ledam ne sadushhe. Gnoj
is hlevov pogostu kidaj, de od
gnusobe shivina neboleha. Pod-
gane inu misli, pruden na pomlad
mlade imajo, polovi. Gorku se dar-
shi, de se neprebladish, inu ka-
shel ali druge persne polesni ne
dobish. Mladu sadnu drjevje, inu
zepe pred sajzani varuji. Shgani-
ga

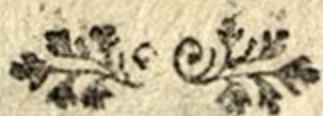

ga vina na popotvanji nikar nepy s
onu mrasi, inu na poti lohku smer-
snesih. Srovu vinu greje; shganu
vfelei pèzhe inu fufny.

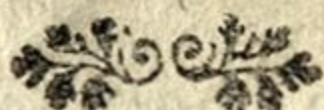
OPRAVILA MESZA

SVIZHANA.

Ledenizo s' ledam napolni,
aku ga she nifsi navosil. Tu zhes
simo hranenu sadje vednu pregle-
duj, de tu gnilu spruti oblozhish.
Kokufhi sazhnejo nesti, torej njem
nove gnesda napravi, inu te sta-
re posnashi. Tako fkerb tudi sa
golobe imaj. Tih starih dober
navuk je: de priden gospodar mo-
re ob svezhenzi she polovizo fin-
fke klaje imeti! dostokrat sima
dolgu noruje; na pomlad pak mo-
re dobru rejena shivina na to mla-
de travo vun jiti. Gledaj na dru-
shino, de klajo inu pizho preo-
bilnu naprej nepoklada. De bodo
kokufhi rade nefsle, jih s' jezha-
me-

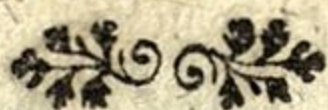
nam pafsi ; de bodo rade valile, njim daj kuhanik konopel; v' tim mejšzi poversheni preshizhi fo sa pleme narbolshi; inu de bodo svi- ne dobru dojile, njih moresh ta- ku pafsi, kakòr se sa saklanje pi- tajo. Siradke njim nizh nedaj, mleka pak le po malim, tizer ti mali drenje dobe. Kadar preshizh- ki selsanje popustę, jih od sazhet- ka s' graham inu jezhenam v' zha- tih pafsi. Verbe inu jagnede ob- sekaj. Mrovlishta per mokrim mra- si s' lopato, ali butam potolzi Sgod- no vertnino s' flamo na vezher pokry. Flanze na grędize v' jeseni s' kurjekam potresele sej. Zhe je kopnu, sej shpinazho, retkuv, korenje, zhebul, grah, folato, re- po. Sadne pezhke vsadi. V' osufh- nih dnevih mladu dręvje presadi, ne v' mokrih inu merslih, tudi jih s' mokro parstjo neoblagaj. Zhe- bele lepu osnashi, inu jeh na tai- sti kraj postavi, kjer imajo zhes lejtu biti.

OPRAVILA MESZA

S U S H Z A.

Na pojli nive vfako po vjeji
 fhegi sa jaro fejtvo perpravi; is
 lush inu vлиз blatu na nive vosi;
 tudi dobru stury taku blatu na
 peshenih vertih inu travnikih;
 shive meje safadi. Narhitrejsi
 srafte shiva meja, aku is jagneto-
 vih vej kole eniga pruti drugimu
 krisham safadish; de se per vfajen-
 ji neobelio, moresh s' shelesnim
 kolam lukne naredit; ta notriv-
 taknen sadesh dobru s' parstjo ob-
 suj. V' nekaterih krajih so shive
 meje shkodlive, ker shitu poshi-
 gajo, proftor noterjemlejo, inu se
 v' njih misli inu ptize rede; tam
 se morejo plotovi narediti. Pesho
 sej, simske flanze presadi, de bosh
 sgodaj sa kuho selne glave imel.
 Aku je lani drevje polnu sadja bi-
 lu, taku se more lejtals vezh zepit,
 ker lejtals drevje na lejlsi gori jem-
 le,

le, inu majn rody, bodo tedaj zępovi lepu rasli; zępe ali trake sa zęplenje vsami od dreveřs, kate-
tere vshe narmajn deset lejt sadje
nofsjo, ne pak od mlajřhih. Pre-
gořtim dreveřsam nepotrebne veje
od spodaj gori odshagaj, de se
leřřhi salijejo. Dořti gořpodarjov
lizer smreke, jagnede, inu verbe
obřekujejo; gojsde řnashjo, kar je
hvale vřednu; sadnu dręvje pak
v' nemar puřę; suhe ali od řne-
ga polomnene veje neotrebjo, meř-
he teř gořřenz neobero; tu krivu
neporavnajo, mladih zępov pruti
nezępjo. Kaj sa enu bogřtvu bi-
lahku nafha deshela neperdeřlala,
aku bi povřod taki řkerbni go-
řpodarji bili, kakor so nekateři,
kateřih drushina, inu mořhna se
na jesen debely, kadar njim germ
obilnu rody. Sdaj je ta sadni zhařř
přhenizhno moko sa zhes lejtu
namleti. Tkalz more vřo prejo
potkati, preřden se beřenje sazhe.

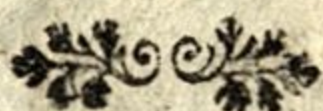
V' veliku krajih prezej beljo, ka-
kor snejg odleše. Latovze, inu dru-
go posodbo sa mlěku perpravi;
pomladanska mlězhna obilnost se
blisha. Pisheta tiga mejsiza so sa
pleme dobre, inu vshe na jesen
nosjo; tudi jih gospodina drashej
proda.

X OPRAVILA V' MALIM
TRAVNI.

Kadar drevje zvede, je sa plata
nu inu prejo belit narbolshi zhafs.
Aku je kaj od pertnine makeshe
dobilu, se ima na belenje djati,
sonze makeshe ven vsame. Sdaj
je bręsa sa metle narbolshi, do-
kler she pirje neposhene, tedaj se
sdaj s' metlami preskerbi. Mavro-
hi po tim pervim dashji sa snej-
gam rastejo; sapovej, de jih otro-
zi naberó. Vertnine, krešha, bo-
bovnik, motabilz, inu druge pom-
la-

Iadne pervine so sdrave, inu to zhes simo nabrano pufhobo is shelodza trębjo. Travnike s' brano prevlezi, de mah ven poter-gash; jih s' pepelam inu snenim praham potreęsi. Pepel mah mo-ry; sneni prah senu saleje. Buzhe, kumare, dine vsadi, inu gledaj de bodo pezhke od predlani. En poglavitni vuk, kateriga so vshegerfški pilsarji pred 2500 lejtmi kakor eno staro skufhno perporozhali, je: de vsaku polsku ali vertnu sejme inu vsaj vlnsku, aku ne predvlnsku biti, satorej na jesen nikol lejtas perdelano resh, ali pshenizo nesej, temuzh vlnsko. Vertne semena so predvlnske narbolshi. Krompir sa-sadi; je sdrava jed, inu je rodoviten. Oben gnoj ny taku stanoviten inu dober, kakor od stol-zhenih kosty, rogov, ali od vfi-na inu kvędrov, kar shufhtarjam ostane. Ta gnoj vsaj vertam per-

voshi, aku ga sa nive ny dosti.
 Bolhe na flanzah s' pepełam, stol-
 zhenim ogljam ali zhereslam po-
 tresi. Ovze strishi; sa mlade jag-
 neta skerb imaj; goveji shivini,
 kadar se goli, dobru strishi. Gos-
 sim pereša sa pisanje ispuli. Mla-
 de koprive poparjene inu rasfeka-
 ne med otrobmi kokufham jesti
 daj, bodo rajshi nelle, mladih
 kopriv nafashi, de jih bošh po si-
 mi v' zhasih putam poparit mo-
 gel; mlad hmel skuhan, s' oljam
 inu jesiham sabelen, je enu sdra-
 vu jedilu, inu kry zhisti. Kakor
 hitru murva oseleny, se nizh
 vezh mrasa neboj.

OPRAVILA V' VELIKIM TRAVNI.

Dokler po skopnenji tiga snejga
 ny dash pasho opral, nespusti no-
 beno shivino na pasho. Mlade zę-
 po-

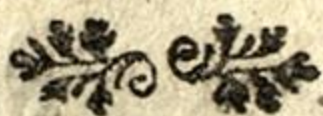
pove pred shivino, mrovkami, inu bolhami ohrani. Mrovlinzi nemo-rejo na drevu leſti, aku eno smre-kovo kosho taku okoli debla per-vesheſh, de je sgoraj terdnu per-vesana, sdolaj pak prezh moly, inu kakor en povęsneni kosarz ven-vidi, inu jo od snotraj s' ptizhjim limam pomasheſh, zhes lim mrov-le nemorejo jiti, inu kosarz varu-je, de dash lima neispere. Sdaj se vſa natura omlady, vſe je veſſelu: tedaj veſſelu, inu pridnu kmetu-vaj, zeſte inu poti popravi, inu ta zhifti ſpomladni luſt vshivaj. Mladim drevji neperkashi vezh gnoja; travo okoli prezh trebi; v' ſuſhi enu malu od debla prezh vodo perlivaj. Zhebulovu inu ko-renjovu ſejme v' gnojenzi namo-zhi, prejden ga ſejheſh, bode lep-ſhi pognalu. Sdaj je narbol zhafs sa perilu te tanke pertnine, katera ſe ob prasnikih noſsi; tudi sa obla-zhila preſuſhiti, kar ſo zhes simo

mozhirnosti nategnile. Vovnate oblazhila se morejo vezhkrat zhes leytu savol molov istepsti, presufhiti, inu na enim ne presuhim kraji hraniti. Maslu tiga mejsiza je narbolshi, narstanovitnishi, inu se ima sa simo perhraniti. Raki so od sdaj notri do maliga shmarna nardebeshi, inu enu sdravu jedilu. Vlanfku sadje se more vsakidan pregledat, de se tu gnilu odlozhi. Kadar resh zvede, takrat kurja shival rada piko doby; de se odverne, njej vsakidan vodnu koritu operi, novo vodo sa pytinaly, inu enu malu kimelna v' to vodo versi.

OPRAVILA V' ROSHNIM-ZVETI.

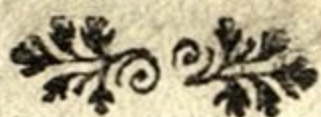
Sidovi sdaj narbol sushe; satu se morejo sdaj nove pezhy postavit, stare preloshit, sidat, belit. Staru senu inu flamo posebej deni,

ni, inu narpopręd pokladi, ker
nova merva kojnam notri do S.
Mihęla malu tękne. Plevęł posu-
fhi, inu sa simsko klajo perhrani.
Maflu roshenzvęta je she stano-
vitnu sa hranit; kar se ga pak
v' visokeh planinah doby, je tu
narbolshi inu stanovitnishi. Ma-
lenzi ali moline, jagode, inu zhefsh-
ne so prav sdrave sa jesti. En vuk
sa zęlu lejtju je: de se ima srelnu
fadje na en lep dan sjutra, prej-
den sonze rosso ofufhy, obrati,
ali otresti, inu na flami rasloshe-
nu na hladnim kraji hranit, v' hi-
fhi, ali kjerkol ljudę spē, inu pre-
bivajo, nima ne fadje, ne kuha
leshati; od tuga glava boly, parsi
oflabę, inu je sploh savol mozh-
niga duha inu mozhirnosti nesdra-
vu. Prahe sa ajde orat; malnarške
jesove popravit; kafhte, plotove,
sa vodo odvrazhat, naredit; endi-
vio, simsko redkuv sjati; zhefsen
povęsat; zhebul pohodit, de v'
zvęt

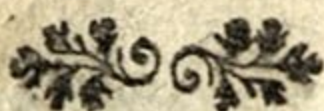
zveť negre; kar se sdaj fele ali fa-
 dy, le po dashji sjati, saditi; dre-
 velsa, katere si slabu pomagajo,
 s' ovzhjim ali kravjim starim gno-
 jam obloshiti; selne flanze med S.
 Primasham noter do S. Petra sa-
 diti; petelinze s'he pred S. Jako-
 bam kopunit. Polejti imajo vse
 shivali mersle shelodze inu trebu-
 he, po simi pak gorke. Satu se
 more gorke jesti inu pyti. Nenuu-
 ni le po obzhutenji svojiga gerla
 delajo, inu hozhjo na enkrat she-
 jo vtopiti, kadar prav mersli stu-
 denz pyo. Oni ta po lejti mersli
 shelodez prekalę, kakor de bi ras-
 belenu shelesu v' vodo vtaknili,
 kry ostekly, inu luknize, skusi
 katere put venlese, na naglim sa-
 tisnejo; taku v' njih vse v' imej-
 shnavo pride. Od tod so kashli,
 merslize, sapertje te jedy, jeterne,
 pluzhne bolesni, ali jetike. Prej-
 den pyesh, se pozhasi ohladi, vsta
 s' vodo speri, roke v' vodi vmy,
 inu

inu taku po malim s' prenehan-
jam py.

OPRAVILA MALIGA SERPANA.

Sdaj so kojnski dnevi, vse
delu pride na enkrat s' kupam:
koflnja, shetuv, oranje, setuv;
vender se morejo druge majnski
opravila sraven tih dopolniti. Se-
le, krompir, vertne selisha se
okoplejo inu s' parstjo obsujejo;
na travnike se po sneni koflnji
v' zhassih voda spusha; preshizhe
je treba varuvat, de lau nejedô,
tu je sa nje strup; shrebeta se le
v' hladi na pasho spuste, kadar
je sonze visoku, se kojni inu kra-
ve v' hleve vshenejo. Kumare se
v' jeshi sa simo hranjo. V' toplih
dnevih se je treba od vina bôl
dershati, inu smasnu sa vol flabo-
sti tiga shelodza jeshi; zhlovek
po-

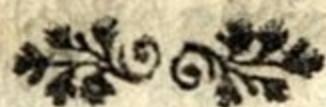

polejti na melsi inu tufhobi doli-
 vsame, vrozhina ga vstroji. V'
 dashevnihi dnevih se lan ruje, inu
 rafla. Prejden lan rasgernefh,
 ga vfufhi, s' vodo pomozhi, se
 lepshi ostroji; taku tudi konople
 en dan v' vodi namozhi. Zhefhne,
 vifhne, ruderzhu grosdizhe sa si-
 mo nafufhi. Golobe, pifheta, ko-
 kufhi dobru varuj, ker sdaj ja-
 strob svojim mladim filnu jesti
 yfhe. Tudi kna inu dihur sdaj
 mlade imajo, satu dobru pernato
 shival po nozhi saperaj. Pofli fo
 od tefhkiga dela trudni, daj njim
 bolshi jesti, inu njim vsaj jestiha
 med vodo mefhaj, de nebodo pre-
 vezh fame vode shlempali. Gle-
 daj, de dekle nesaspe, kadar mol-
 sejo; inu de hlapzi kojnam tudi
 ponozhi klajo vershejo. V' plani-
 nah sdaj ny snejga, muh, inu je
 obilna trava, satu se shivina tam
 dobru pafse. Repo fjati, inu
 h' konz mejfsiza plęti.

OPRAVILA VELIKIGA SERPANA.

Oblazhila inu poštele supet pre-
fushi. Suknene, inu vovnate obla-
zhila s' eno palzo pretépi, inu
isprafhi, de molove gnęsda ven-
padejo. Tu dęlu se narból v' fen-
zi stury; fonze k' svalenji tih mo-
lov pomaga. Shtirne, buzhi, inu
vodopelavzi (rôri) se ofnashjo,
istřębjo, inu popravjo. Prejden se
globoke shtirne trebio, se more
ena pershgana luzh na varúzi no-
tri spustiti; aku luzh v' shterni
vgasne, je notri sapa nesdrava,
inu se more po tręblenji en męr-
nik soly na dnu vsuti, de sapo
inu duh popravi. Kurje jajza tiga
inu prihodniga mejsiza so narsta-
novitnifhi; satu se morejo na si-
mo v' hladnih hrambah, v' pepe-
li, suhim pęski, profsi, ali otro-
bih hranit. Aku je potreba tu
sdaj

sdaj omlatenu shitu v' malin dati,
 raku toistu dobru posufhi, fizer
 kruh rad plesnuje, inu je nesdrav.
 Popolnoma sreću sadje je sdravu,
 nesreću je filnu shkodlivu. Is tiga
 nesrećiga sadja, kateru presgodaj
 od drevja pada, se sna shganu
 vinu narediti; ali pak preshizham
 kuhati. Na vinu glej, de nesavré,
 ali de na jesh ne gre. Sladka vina
 se nepuste do sdaj v' sodih darsha-
 ti, temuzh le v' sklénizah, katere
 se v' pesk sakoplejo. Tud na sele
 inu repo glej, de gosenze ome-
 desh; ali pak vsaku ferze pose-
 bej s' lahkim oljam pomashi, ta-
 ku bodo gosenze preshle. Vin'kih
 tert perje oberaj, de bo grosdje
 loshaj sorilu, pak vender ne pre-
 vezh, ker perje tudi k' sorjenji
 pomaga, inu v' sufhi grosdji fok-
 daje. Tu perje posufhi, je vsaki
 shivini dobra klaja.

OPRAVILA V' KIMOVZI.

Blatu inu dobro parst na peshen
ne nive ali travnike vosi. Resh,
pshenizo, simski jezhen s' vlan-
skim semenam sej, de se sgodaj
dobru vrafte. Travnike, kateri
slabu rode, plitvi preorji, pognoji;
s' detelo inu senenim praham na
spomlad obsei. Sele obiraj. Na
vertih korenje, shpinazho vsej,
de bosh na spomlad sgodaj sa ku-
ho imel. Sadne drevesa, katere ti
vsho obral, nad korenino odkopli,
inu s' drugo dobro parstjo obsuj.
Suhe, od vejtra polomnene veje
potrebi. Te dobre hrushke olupj,
v' ozukrani vodi skuhaj, kadar se
ohlade, jeh ven vsami, s' zukram
potresji, inu pozhasi v' pezhi po-
fushi; so dobre sa bolne, inu sta-
re ludy, Lan, konople otari, do-
kler so she jasni dnevi. Otavo v'
sonzhnim vremeni nesamudi. Aku
hozhesht vert ali nivo pred slano
ohra-

ohranit, moreh s jutraj pred son-
 zam na vezh krajih na verti taku
 dolgu kurit, de sonze vert obseje,
 toplota inu dim tih ognjov brani,
 de en velik prostor okoli nebo
 plana padla. Raki niso vezh dobri,
 ony debelost sgube. Per obilnim
 sadji, kar zhes sushenje ostane,
 stolzi, pretlazhi, inu jabuzhni ali
 hrushovi moht naredi; se pusti
 v' sodzi hranit. Is zhespel se sli-
 voviza shge. Besgove suhe jagode
 so dobre, kadar je truplu sapertu.
 Is njih se mozhnik skuha, kateri
 omezhy. Melissa, peterhil, lush-
 trik, krebulza, shalbel, solata,
 inu druge vertnine imash sa simo
 taku posushiti: otrębi, inu operi
 jeh zhistu, posushi na reshetih,
 vender v' fenzi, ne na sonzi; ka-
 dar so suhe, de se manejo, jeh
 deni v' kelder, de odjejnajo. Potler
 jeh v' lesenih predalih na suhim
 hrani.

OPRAVILA V' KOSAPERSKI.

Grosdja se nikar prevezh nena-
jej, tudi moſhta nesmasnu nepy.
Starina je ſtarina. Fantje naj pti-
zhe love, inu prodajejo; dekleta
naj ſadje naprodaj noſsio. Sadje
ſe more na ſlamo poſtlane polize
eden sraven drugiga rasloſhiti, de
dolgu terpy, inu ſe lahku tu gni-
lu odbére. Odperviga ſe more
ſkoraj vſakidan preberat. Kar ny
sa frovu hranit, ſe poſuſhy. Ka-
dar je ſele glavatu, ny tręba zha-
kat, temuzh v' zhaſnih ſuhih dne-
vih poſekkat, inu sręsat. V' dashji
ny dobru ſele ſpravlat, radu v'
kadi gnje; ſgodaj ſe more ſpravit,
de ſe pred ſkiſa, v' mrasi malu
kiſa, v' smerſlini nizh. Lepi gros-
di ſe obęſsjo ali sa sobat, ali pak
sa is njih ob Boshizhi ſhlahtnu vi-
nu narediti. Sa rępo hranit notri
do ſpomladi, ſkoplj jamo v' tlá,
naſsy rępe, na ſredi jame poſtavi
en

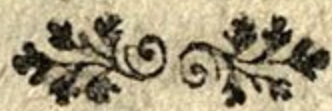

en kol, okoli tiga pervesi en
 škumpnik, okrog škumpnika repo
 s' parstjo safuj poldrugi komolz
 debeļu, taku, de vender škump-
 nik ven moly, de repa dufhik
 ima, na kol povęsni en lonz de
 samok notrinepojde. Taku se tu-
 di korenje ali krompir zhes simo
 hrani.

Kokusham daj kuhan oves,
 bodo rajshi nefle. Svezhe sa si-
 mo naredi.

Mofht je nesdrav, se rad ka-
 men inu vodeniza od njega nastā-
 vi; tudi škoduje jętram, folseni,
 inu mehuru.

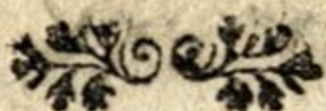
V' kelder dobre parsty nanof-
 si, de se vertnina škusi simo v'
 njo nafady.

OPRAVILA V' LISTAGNOJI.

Na pojli, v' logih, inu snoshe-
tih mejniki s' mejazhi preglej; ali
ker jih ny, nove postavi. Sara-
shene nive sprashi, de skus simo
mras plevel pomory. Diviake sa
spomladanske zepe vsadi. Koku-
shi na gorkim darshi, bodo pred
nesle. Selnote glave sa sejme hra-
ni. Vinske terte na tla poloshi.
Zhebele pred mrasam varuj. Is
dimnikov laje nastersi, inu okoli
mladih dreves obsuj. Pitana shi-
vina se sapored kole, de se drob
pozhasi vshiva, mescu nafushi,
inu klaja perhrani. Sdaj je supet
dosti vode sa malinarje, tedaj pu-
sti sa zelo simo pshenizhne moke
narediti, de neboh v' mrasu dol-
gu na mlenje zhakat mogel.

Mast od gofsy dolgu obstojy, se
more sa sabelo na lejtju hranit.

Dober Gospodar sdaj prevdari,
 kuliku ima klaje, de vej, kuliku
 se ima vsakidan shivini pokladat;
 je premalu, taku se je v hę v'
 travi preskerbel, ali pak tolikajn
 sakole, kar si nevupa zhes simo
 prerediti. Na spomlad je pizha
 draga, inu se ne plazha. Po simi
 kravam vezhkrat srove kisle repe
 daj; kiflino filnu rade jedo, inu
 nje od kushne bolesni ohrani. To-
 pli, snashui, suhi hlev je po simi
 poloviza klaje. Vsakidan dvakrat
 ga presapi, kadar napajash. Per
 sonzhnim vremeni pusti shivino
 ven, pusti vrata odperte, inu ka-
 dar shivina sama od sebe notripoj-
 de, jo sapri. Merjasza k' svinam
 spusti, de bodo sгодaj mladi. Aku
 pak hozhesh dvakrat v' lejtı mla-
 de preshizhe imeti, taku ob S.
 Lukeishi merjasza perpusti; bodo
 ti pervi okoli svejzhenze padli;
 drugizh ga ob S. Gregorji perpu-
 sti, bosh imel te druge ob Kresı.

OPRA-

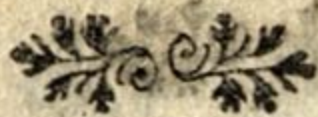
OPRAVILA V' GRUDNI.

Messu se sdaj, inu prihodni mejsiz narból posufhy. Okna per keldrih v' velikim mrasi s' kojnskim gnojam sakidaj. Vodopelavze per shtirnah, inu mlade repe s' flamo povęshi.

Aku messu, jajza, sadje smersne, pusti taku dolgu v' mersli vodi leshati, de se led veupotegne, inu okoli njih naredy.

Kadar ti v' noge ali roke osebil, darshi obute noge en zhas v' snejgi, potlej v' mersli vodi, kadar se v' vodi parstji omajô, se isuj, hodi bofs po hishi gori inu doli, de noge same odsebe tople postarejo.

Taku se tudi en nepredolgu smersnen zhlovek oshivy. Se dęne

v' snejg, potler v' vodo, de led
okoli njega venstopi, potler ie
more s' luknam na vsih vudih
dargniti, med tim pak v' njega
pihati.

Kruh pred merslino varuj, se
vpade, rad droby, inu netekne.
Gorkiga kruha ne jej, sobę kaly,
inu v' shelodzi zmoke dela.

Brinovz inu shganje je sdaj
zhafs shgati. Drushina rada, ka-
dar ob Boshizhi prezh grę, shi-
vini prevezh klade, pogledaj sa
njo. Mladim telętam po simi pod
jesikam rade bele pike ali koreni-
ne rastejo; tę s' ojstrimi klešhami
odšhipni, rano pak s' vodo peri,
katęra je s' stolzhenim zhešnam,
foljo, inu s' jefiham namešhana;
tu sturi vlakidan dvakrat, dokler
se nesazęli.

Prešhizhe dobru pafsi, zhe jih samudysh, jih bofh po tim teshku v' stan perpravil. Aku pitani preshizi radi nejedô, njim daj na pezhi dobru posufheniga ovfsa sobat. Ikraftim lvinam daj sa en strël strël'niga praha.

Zhebeęle dobru samafhi, de v' snejgi ven nelejtę.

To drushino, katera je ob Boshizhi na novu k' tebi prifhla, dobru podvuzhi; inu vse navade per tvoji hifhi pokashi.

Pročizník dobrou práci, zhe m
samudyt's, jst daly po em telu
k v. lán perovny, v. Anu pítan
přetvizi radi mero, ním dal a
pochi dobru potučenis oter m
poc. křivkám. l. v. m. daj, sa, en
třetí třetina gram.

Zachepě dobrou samuřin, de v
maji von nylet.

To drusino, karem je ob h
suzin na novu k, tedi prítin,
dobru pohvuzhi, inu vle nrykha
přt evoj křivkám.

OD SPOSNANJA

TIGA

VREMENA.

Ob mlaji inu shëpi se vreme radu preberne. Aku je luna zhi-
fta, inu se svesde zhiste vidjo,
je nebu bres debeliga dima, inu
pomeni lepu vreme; je pak luna
rudezha inu tamna, taku je luft
s' dimam napolnen, kateri k' blish-
nimu dashju kashe.

Vremena so na ossem ali devet
lejt enake, de kakor se je pred
of-

ofsem ali devet lejtmi vremenilu,
taku se supet lejtals. Vſaj daſhu-
vanje od devet lejt v' enaki meri.

Polejtnu hudu yreme, kateru
je bres vejtra, neperneſe mrasa,
inu tozhe, ker ſe ogorni mersli
luſt nizh doli k' timu toplimu ne-
permejšha; je pak tolkajn vezh
bliſka inu groma.

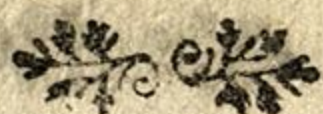
Lepu vreme ali vejtar, kateri ſe
ponozhi sazhnejo, neterpe dolgu.

Aku ſe ſgodaj na jeſen ptizhi
ſeljo, pride ſgodaj mersla ſima.

Kadar v' ſpomladi ſgodaj ger-
my, pride ſhe mras.

Pijavke v' eno ſklenizo v' vo-
do deni, vſakidan njem to ſtaro
vodo odly, inu drugo zhiſto daj;
ſklenizo, tu je glaſnovno poſodbo
s' ruto ſaveſhi, de ven neſleſejo.

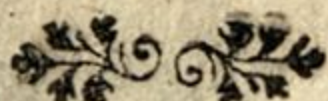
Ka-

Kadar bodo pijavke vodo fkalile, je snamine, de tu nar majn v' dveh dneh dash pride. Kadar sonze ali luna rudezha gorigrę, paiki v' lufti predejo, se pęssi prevezh po travi valajo, se v' lufti pogoftu ogin vtrinja, vse tu pomeni vejtar.

Kadar sonze svezher rudezhe doligrę, sjutraj zbitu goripride, kader je luna zbita inu bęla, ali na vezher komari v' trumah lejtę, pomeni lepu vreme.

Obeden se nezjudi, aku take snamina vselej nasadęnejo. Sakaj ljudje so do sdaj vezh na prasne, kakor na resnizhne snamina der-shali, inu taku se je she malu od nature lessem vsetih snaminov nabralu. Slisim od nekaterih kmetov, slasti od gorjanzov, de si mozhnu na vreme sastopjo; aku kaj prida veidō, naj ony svoje sastopnosti spilsane per tę pratiki vti-

vtiskuvavzi notridado, de se pri-
hodnu lejtú našim rojakam k' pri-
du v' tej pratiki vendadô.

Krajnz, tvoja deshela je sdrava,
Sa pridne vje lega ta prava,
Pojle, kupzhija, rude, gore,
Nogradi, gojsdi tebe rede.

Imash sa vuk sbrifsano glabo,
Prov zhedno, in' terdno postavo;
Srezha te iske, vum ti je dau,
Najdel jo bosh, zhe nifi saspan.

Vse tebi natura pomdi,
Le vse ti ne samudi.

Leniga zhaka stergan rokav,
Palza berashka, prasen bokal.

**POPISSUVANJE
KRAJNSKE DESHELE.**

POPISNA V ANJE

KRAJINSKE DESETI

Krajnska deshela je enu Voivodstvu, slishi skusi erbishtno Estrajskim u Voivodu, kateri je tudi sdaj Zesar. Ona lesly med Koratnam, Shtajerskim, Hrovatskim, Liburnjo, Tershaskim morjam, inu Furlanio, V' svoji narveksli dolgofti od jutra pruti vezheri snefse 30 mil, inu shiroka je od polnozhy pruti poldne 25 mil. Vse lize snefse 214 zelih na shtiri vogle mil. Lesly pod tim 46 sobam od sredne okolize pruti polnozhi, inu pod tim hladnim passam. Na Krajnskim prebiva okoli shtirstu tavshent dush, tedaj pride na vialko

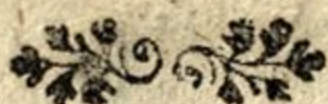

ko milo 1869 ludy. Ludje so skoro raj vsi katolške vere, vender pod Novimmejstam pruti Hrovatski meji nekateri Gerki, ali staroverzi prebivajo. Tudi v' Tersti inu v' nekaterih drugih mejstih se dofti druge vere ludy snajde. V' Lublani je Vikshi - Shkofia, sa tim so Shkofi v' Tersti, inu Gorizi.

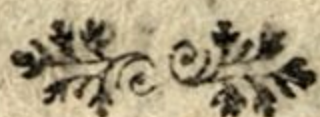
Krajnzi imajo svoj lastni jesik, kateri od slovenskiga isvira, inu je v' shlahti s' Hrovatskim, Pemskim, Polskim, inu Moskovitar-
skim. Krajnski jesik se na mnoge forte v' vustih tih prebivalzov skoro raj v' vsaki vasi drugazhi savija.

Veliki potoki v' tej desheli so
1) Sava, ena derezha voda, katera na dveh krajih isvira, pod Kôrenam, inu Bohini, ta dva svirka per Radolzi vkup prideta, potler Sava na polnozorni strani deshele pruti jutru na Hrovatsku

tezhe. Sava je sdrava, inu dobru
ludem tekne: pofavzi so terdni
ludje. 2) Lublanza, ena meh-
ka voda, isvira na Verhniki, inu
pod Salogam v' Savo pade. Pod
Lublano je derezha, inu sdravi-
shi. 3) Kerka isvira na Dolen-
skim na Kerki, tezhe v' Savo.
4) Kopa isvira v' notarnim Kraju-
skim, iuu sdajzi na Hravashku od-
tezhe.

Na gorenskimi sta dva jęsera:
Blejsku, per timu Gradu Bled.
Na fredi en okrogel obrashten hri-
biz is jęsera ven moly, na kate-
rim je ena lepa zirku. To dru-
gu je Bohinsku jęseru, v' kateri-
ga Saviza, ali svirk bohinske Sa-
ve is ene 200 feshenov visoke
lukne tezhe, inu na enkrat en lep
padez od 260 feshenov naredy.
Spodaj is jęsera bohinska Sava
ventezhe. Obadva imata shlahtne
ribe, slasti je bohinsku savol svo-
jeh

jeh ruderzheh postervy imenitnu. V' notrajnim Krajnskim je Zirknisku jeseru, v' katerim so trje otoki. Po simi je polnu vode, polejti se skoraj vse posufhy, ob tim zhafsi v' njemu orjejo, sejejo, shajnejo, travo kosse, inu lov darshe. Na jesen se s' vodo napolni, katera is podsemel'skih lukin zherne shuke sabo pernese. Kadar polejti mozhnu germeti inu dash jiti sazhe, tedaj tudi polejti voda skusi nekaterih dvajset lukin hahlati sazhe, taku tilnu, de se vse jeseru v' 24 vrah napolni, inu dostokrat pokolhenu senu spravit nevtęgnejo.

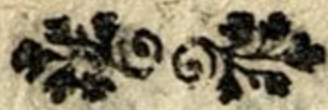
Krajnska deshela je vezhdej hribasta. Veliku tih hribov inu gorá je s' dobrimi gojsdi, drevjam, hifhami, inu ludmy napolnenih. Dosti jih je pak golih, inu na enih zelu leju sneig leshy. Sneshniki leshe na Gorenskim,
med

med katerimi je imeniten **Lubel** savol te sterne inu vender dobru zhes njega nadelane zeste. **Triglav** leshi med **Bohinam**, inu **Bovzam**, ta je narmajn 1400 **sešenov** visok, inu je eden tih narvikshih hribov v' **Europi**. Is njega verha se vidi na **Tirole**, **Hrovatsku**, inu v' **Benedke**. **Mornarji** ga na **Beneshkim morji** narpopred sagledajo, kadar se pruti nashi desheli pelejo, inu ga dobru posnajo po imeni. **Shmarna gora** nad **Lublano** ima to posebnost, de je sterma, visoka, inu vender od drugih hribov odlozhen na posebej stojy.

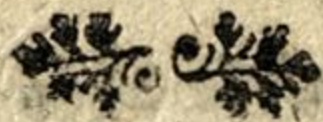
Dolejnsku ima nishishi hribe, inu veliku sdraviga vina, *marvin* s' imenam, perdelä. Per **Savi** brodnina veliku notrinesse.

Notrejnu je vse hribaftu. Od **bohinskih sneshnikov** notri do
F Tur-

Turškiga darshe skusi Notrajnu debeli gojsdi. Na Krafsi pak je vse golu inu skalovitu, inu silne burje vlezhejo, de dostokrat teshke vose prebernejo, vender tam narlepshi psheniza raste. Tudi se tam veliku podsemelskih lukin, preduhov, inu votlih prostorov snajde, v' katerih so vsesorte kamnite od kapa okamnene podobe vidit.

Vezhdejl je povsod dvoja shetuv, ker se po sternim ajda seje. Blisu morja rastejo ojlke, pomoranzhe, limone, mandelni, fige, inu drugu shlahtnu sadje. Veliku dobri-ga vina se v' Notrajnim perdelo. Zela deshela redy obilnu kojn, govedi, inu drobenze. V' Lipizi, inu Perstraniki darshy Zesat reinize sa kojne, ker se te narlepshi shrebeta sa vojfko inu zesarjov dvor srede. Krajnzi so imenitni zhebelarji, zhebele njim po-

posebnu vershejo , satu ker ajdo sejejo ; inu se s' zhebelami taku dobru pezhati snajo , de so drugih deshel vuzheniki v' zhebelarstvi postali. Divjazine , ptiz , rib , se veliku v' logih , gojsdih , tekozhih vodah , jeserih , inu v' morji doby.

Tu narvekski bogastvu krajn-
fke deshele so rude , inu platnu.
Rude se v' vezh krajih dobre plavjo ,
inu v' platno podełajo. Shivu sre-
bru , shelesu , jeklu , svinz , se na
ptuju prodaja , inu dnar notrivle-
zhe. Platnu Krajnzam okoli shtir-
stutavshent goldinarjov is drugih
deshel pernese. Pak tudi v' dosti
krajih taku pridnu po simi prede-
jo , de kumaj shtir ure spe. Sraven
tiga se tudi veliku vina , olja , shi-
vine , meslana , blejfkiga sukna ,
ufsina , polhovih koshiz , medu , vo-
fka , lesenine , skled , lonzov , les-
sa sa barke , fitov na druge deshe-
le prodá. Ker deshela dvojo she-
tov

to v' ajdovo inu sterneno ima, je s' ludmy filnu napolnena, inu jih lahko redy.

V' nekaterih krajih se po lejtji studenzi posushe kakor v' Temenzi, inu suhi Krajni na Dolenškim, inu vezhdejl na Krafsi inu na Pivki v' Notrajnim. Tam morejo dostokrat vezh mil delezh po vodo hodit, ali shivino gonit.

Sa vuzhenost so v' Lublani male inu visoke shole, tudi v' Novim mejsti nemshke, inu latinske. Po farah so normal-shole. Veliku Krajnzov sna krainsku brati, shkoda, de nimajo vezh dobrih krajnskih bukuv!

Gospoda je vezhdejl nemshke rodovine, kmetje pak slovenske. V' sadershanji, jesiki, shiveshi, oblazhili je kraj od kraja raslozhen, inu skoraj vsaka vafsa ima druge shege, inu se hozhe s' drugih norza delat.

Sa domazhe deshelsku gospo-
darstvu so shtirji deshelski ali
landshaftni stanovi Duhovni, vel-
ka, inu mala Gospoda, inu zesar-
ske meista. Ony imajo ravnu tai-
ste pravize, kakor v' drugih
Estrajfskih deshelah.

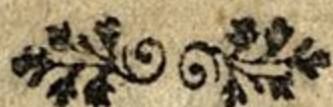
Koker je v' lejtji 1748 raslozhe-
nu bilu, se Krajsku dejly, v' try
dejle, ali Krasie : Gorensku, Do-
lensku, inu Notrajnu. Gorensku
je narmajnschi, vender narbol bo-
gatu, inu s' ludmy napolnenu. Do-
lensku je narvekshi.

V' zeli desheli je 16 mejst, 22
Tergov, zhes 200 gradov, inu
okoli 4000 vafsy. Possebni kraji
so na Gorenskim. 1) Lublana, ne-
kadaj Emona, poglavitnu mejstu
zele deshele. Stoji na Lublanzi,
katera jo po frēdi dejly. V' Lu-
blani prebiva okoli enajst tavshent
ludy, je dosti lepū sidana, ima
shtir

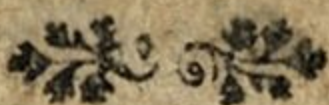
štiri predmejšta. Ona je sedesh
deshelkiga Poglavarstva, inu eni-
ga Vikshi-Shkofa. Je en dober
kraj sa kupzhio.

2) Shkofia - Loka, enu mejstu,
ker je dobru prebivat. Slisli Shko-
fu v' Frejsingi. Tukaj, inu okoli
se veliku platna, zvirna, inu pre-
je prodá. 3) Krajn, zefarsku mej-
stu, nekidaj sedesh knęsov kraju-
ške deshele. 4) Kamnik, zefarsku
mejstu, blisu je ena fushina sa
shelesu. 5) Radovlza, mejstu, sli-
shi pod grad knęsa Turna, raven
tiga imęna; tukaj okoli, inu v'
Blędi se veliku sukna, inu mesla-
na tke. 6) Tershizh, en Terg.
Fushine sa shelesu, ali jeklu so
na Savi, Javerniki, na Bisterzi
v' Bohinu, v' Kropi, Shelesenkah
inu v' Kamnigorizi. Sita delajo v'
Strashishi; fajfe na Gorjushah nad
Bohinam; štumfe na Jessenizah,
inu okoli. Kosharji, strojari, klo-
buzharji, inu drugi delovzi so sem-
terkje.

Na Dolenskim je 1) Novu me-
jstu, kateru je Estrajski Vojvod
Rudolf ta IV. sidat pustil, je se-
desh dolenske Krafsie. Onu bi
bilu lepshi, aku bi ga Turki ne-
bli vezhkrat rasdjali. 2) Keršku
mejstu. Stari napissi na kamenih,
inu Rimski tukaj najdeni denarji
kashejo, de je nekidaj tu veliku
Rimsku mejsu Noviodunum tu-
kaj stalu. 3) Vishnagora, Kasta-
novza, Metlika, mejsa. 4) Go-
zhevje, mejsu Fürsta Auersperga,
inu Vojvodstvu. Gozhevarji de-
lezh na Nemshkim kupzhujejo. 5)
Ribenza narlepshi terg na Krajn-
skim, tukaj je okoli 26 kersnar-
skih mojstrov, inu sraven v' pe-
tih velikih vaseh so vsi lon-
zharji, kulikur je hish. 6) Na
Kerki so fushine sa shelesu.

V' Notrejnim je 1) Postojna
terg, sedesh notrejne Krafsie. 2)
Idria, zelsarsku mejsu, ker se
sh-

shivu srebru kople, kateru Zes-
sarju okoli eniga milijona nemshkih
goldinarjov noter nese. 3) Duin,
mejstu nad morjam, ker se lep
zhern marmor lomi. 4) Losh,
mejstu. 5) Verhnika, velik terg,
ker Lublanza svira. Tukaj je do-
sti kersnarjov. 6) Vipava en lep
terg. 7) Predjama, en grad v' ska-
lo vsidan, taku, de skala na mestu
strehe zhes visy. 8) Santserf,
grad na eni stermitkali. Okoli
zhernikaler, inu marsamin raste.
9) Profsek, ker gladki profsekar
raste. 10) Pasina, mejstu v' Istri.
11) Pizhem, mejstu v' enim rodo-
vitnim kraji Istre, popred sedesh
ene filnu stare shkofie, katera je
sdaj vezhi del s' tershafhko sdru-
shena. 12) Kastuv, staru mejstu.

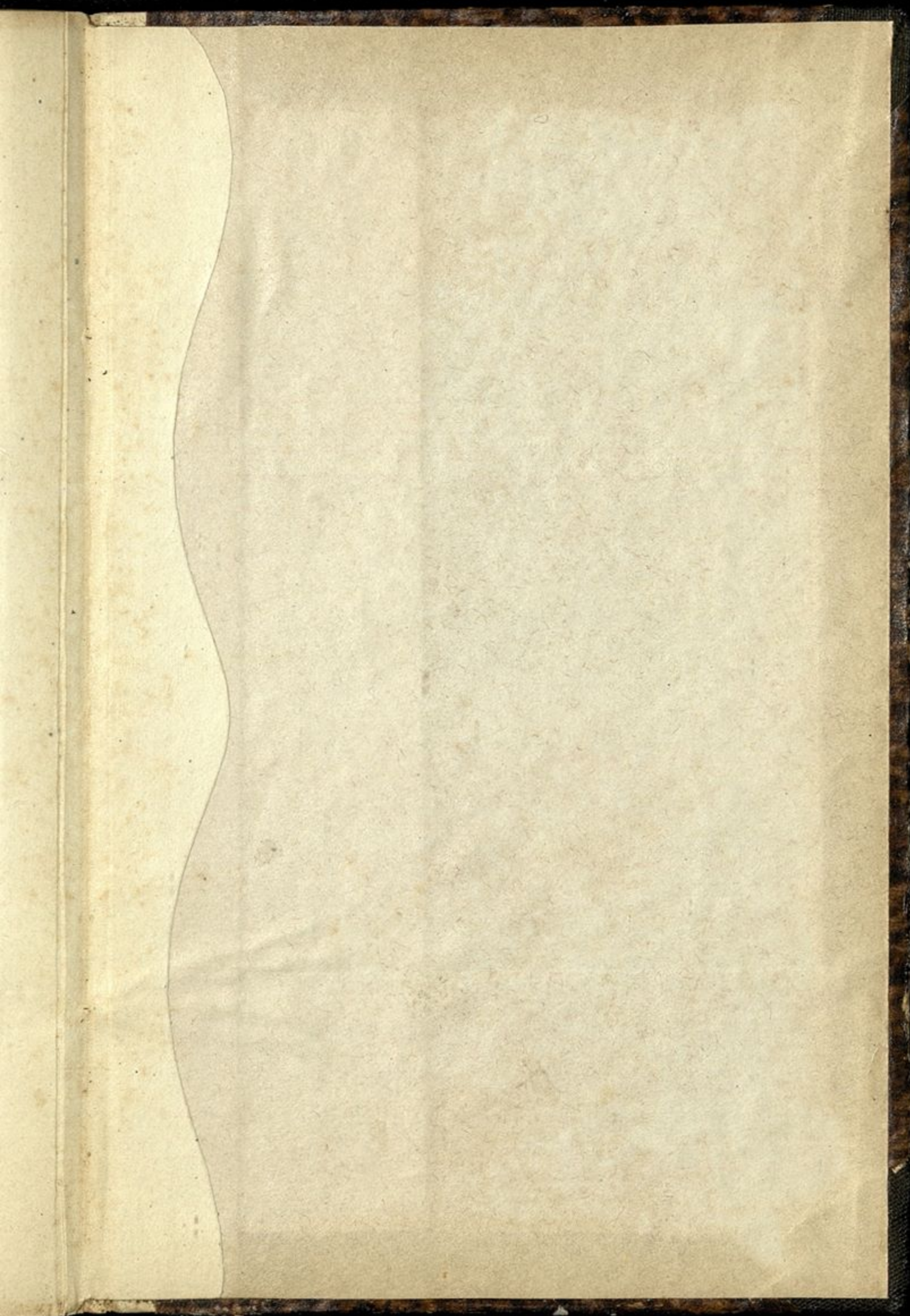

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

COBISS ©

00000305243

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA

0 600 389

COBISS ®